

SESTANKI

13. januar 1982

4. Potrebno se je izogniti številu izkopavanj na najdiščih, katerih problematika je enaka. Praviloma je treba močnejše podpreti manjše številke raziskav.

5. Bolj kot izkopavanja je treba podpreti raziskave. Nedvomno je izkopavanje privilegirani element celotnega arheološkega raziskovanja, toda ne smemo pozabiti, da je ta element lahko dovolj signifikativen samo, kadar je vključen v celoten delovni postopek skupaj z drugimi tehnikami: prospekcijsko, geofizikalnimi raziskavami, zbiranjem podatkov, študijem arhivov, aerofotografijo, laboratorijskimi analizami itd. Glede na predmet raziskave je lahko izkopavanje bolj ali manj pomembno; do določene mere lahko nekatere najbolj pomembne izpeljemo, ne da bi posegali v zemljo.

6. V tej optiki se kaže interdisciplinarnost v raziskovalni ekipi nujnost, enako kot skladnost in celo sodelovanje raziskovalcev istega raziskovalnega področja.

Rojan Djurić

Srečanje slovenskih arheologov sredi januarja v dvorani Slovenske akademije v organizaciji Arheološkega društva in Inštituta za arheologijo, kjer naj bi kolege in širšo javnost seznanili z rezultati arheološkega znanstveno-raziskovalnega dela in snovanja v preteklem letu, postaja tradicionalno. Brez dvoma odlična zamisel, ki naj bi vsako leto pritegnila množico poslušalcev in razpravljalcev, če ne iz širših, pa vsaj iz ožjih strokovnih krogov.

Dopoldanski program privabi presenetljivo malo poslušalcev. Večina članov društva srednje in starejše generacije manjka, precej slovenskih muzejev ni zastopanih. Presenetni nas nezanimanje za pregled čez celoletno dejavnost v lastni stroki. Zdi se, da precej slovenskih arheologov tiči v slonokoščeni stolpi lastne samozadostnosti in samozadovoljnosti. Zakaj se potem čudimo, če ni poslušalcev iz vrst sorodnih strok, kaj šele iz širše javnosti. V zadnjem kotu dvorane si do tretjega poročila starejši možak nekaj zapisuje, nato povpraša sosedo, kdo pravzaprav organizira to srečanje in naveličano odide. Predstavniki sredstev javnega obveščanja, ki naj bi tudi širšo javnost celovito seznanili z bero lanskoletnih arheoloških raziskovanj širom po Sloveniji?

Dopoldanski del je namenjen prikazu zaščitnih arheoloških raziskav v Sloveniji. Zajeta so obdobja od prazgodovine (Podložje, Medvedjek, Orle), antike (Bistrica pri Tržiču, Emona, Poetovio, Izola) do visokega srednjega veka (Tabor). Rezultati opravičujejo vložena sredstva in očitki, ki se pogosto pojavljajo v družbi, kako visoka sredstva potrošijo arheologi, prav pri zaščitnih posegih, vsaj za predstavljena raziskovanja ne veljajo. Med letom smo veliko slišali o obsežnih zaščitnih raziskovanjih na trasi avtoceste čez Ljubljansko barje in o delih na "pentagonu" in zato smo s toliko večjim zanimanjem pričakovali poročilo o rezultatih teh del. Žal je to poročilo, kot tudi nekaj drugih z dopoldanskega programa, odpadlo. Vprašamo

se, ali gre za upravičeno odsotnost poročevalcev ali le za nezanimanje za naše skupno srečanje in početje.

Kljub temu, da je precej poročevalcev takoj po svojih nastopih zapustilo dvorano, se je razvila diskusija predvsem ob vprašanju, kje in kako se konservira material, ki je v lanskem letu v takšni množini prišel na dan med izkopavanji. Izkazalo se je, da vsaj za najnovejša izkopavanja položaj ni zaskrbljujoč, saj je v večini primerov material že konserviran ali pa v postopku. Ker se razvija precej konservatorskih delavnic po pokrajinskih muzejih, problematika ni tako kritična, čeprav organiziranost arheološke konservacije ostaja še naprej odprta rana stroke. Nedvomno je bila koristna v diskusiji izražena misel, da nam je bolj kot osrednji raziskovalni muzejski laboratorij potrebno sodelovanje z institucijami, ki se profesionalno ukvarjajo z raziskavo materialov in imajo za to na voljo tako finančna sredstva kot tehnologijo, kar v nobenem muzeju ne bi bilo mogoče realizirati.

Med diskusijo postavljeno vprašanje o porabljenih sredstvih za arheološka zaščitna izkopavanja, ki je nedvomno zanimivo, je ostalo brez odgovora. Poročevalci so postregli z razmeroma nizkimi številkami, poročila o drugih raziskovalnih delih na terenu in zanje porabljenih sredstvih pa smo zaman pričakovali.

Popoldanski del srečanja. Nekaj več obrazov, zlasti mladih, verjetno študentov, čeprav na fakulteti predavanja niso odpadla. Študentom bi sicer nedvomno koristil pregled čez enoletno arheološko delo v Sloveniji, pri katerem so v veliki meri celo sami sodelovali.

Na sporedu je celotna predstavitev raziskovalnega projekta Inštituta za arheologijo Slovenija od predzgodovine do zgodnjega srednjega veka. Prvi rezultati raziskave o poselitvi jugovzhodnih Alp v prazgodovini so nas prepričali, da bomo imeli Slovenci po zaslugi sistematičnega dela najboljše tovrstni pregled v tem delu Evrope. Tudi

Rezultati arheoloških istraživanja u istočnoj Slavoniji i Baranji (Vukovar, 6. do 9. listopada 1981)

temeljne raziskave s područja antične zgodovine (epigrafika in kritično ovrednotenje antičnih virov za zahodni Balkan) presegajo slovenski prostor. Posamezni poročevalci so podrobneje poročali o izkopavanjih v okviru Inštituta in ki so usmerjena na prazgodovinska obdobja (Divje Babe, Spaha, Lakoš, Most na Soči), dvoje poročil pa se je dotaknilo pozne antike (Tinjne) oziroma srednjega veka (Bled - Pristava).

Ob koncu je svoje delo predstavila še PZE za arheologijo. Njen projekt Geneza kulturne pokrajine obsega poleg temeljnih raziskav širšega pomena, kot so corpus signorum, nummorum in mosaicorum, kjer lahko v kratkem pričakujemo prve publicirane rezultate, tudi terenske raziskave od prazgodovine (Šafarsko, Barje, Ptuj, Poštela), antike (Rodik, Predloka, Ajdna in Vranje) do srednjega veka (Bled). Pogrešali smo zlasti poročilo o raziskovanju na Barju, ki je vendar ena od prioritarnih nalog tako v okviru projekta kot v okviru prazgodovinske sekcije.

Publika, ki je vztrajala do konca, je proti večeru pod težo podatkov celega dne klonila in se v pričakovanju prijetnejšega dela srečanja odpovedala diskusiji.

Nedvomno zanimiv dan, saj smo slišali veliko zanimivega in vzpodbudnega in lahko spoznali, da se marsikaj v slovenski arheologiji s sistematičnim delom vendarle premika v pozitivnem smislu. Marsikatera temeljna raziskava je pionirska v jugoslovanskem okviru ali pa ga celo presega in bi jo bilo vredno še v večji meri predstaviti širši javnosti. S sistematičnim delom odkrivamo vrsto novih lokalitet, ki nam prinašajo nova spoznanja o nekaterih, še do pred nedavnim slabo zastopanih obdobjih (eneolit).

Hkrati pa se po dnevu v akademski dvorani in po vsem, kar je tam slišal, pozornemu poslušalcu in spremljevalcu utrne marsikatera kritična misel. Malo je bilo namreč poročil, ki so predmet raziskave (lokaliteto) postavila v jasen prostorski in

časovni okvir, ki so pokazala dosedanje rezultate in obenem nakazala probleme, ki jih bo treba z nadaljnjim raziskovanjem na terenu še rešiti, poročil torej, ki so prepričljivo pokazala pot, po kateri naj vodi nadaljnje raziskovalno delo (Rodik). Malo je bilo tudi poročil, ki so jasno, natančno in z vso strokovno odgovornostjo predstavila raziskovalno bero preteklega leta (Divje Babe). Večinoma so bili solidni prikazi terenskega dela, ki kažejo na potek in metodo izkopavanja, za podrobnejše rezultate pa je razumljivo preteklo še premalo časa od terenskega dela. Vendar nas že ta kratka poročila, ki temeljijo na vizualni predstavitvi, pričajo o strokovnosti in zanesljivosti dela, včasih, žal, tudi obratno. O zgolj formalni pripravljenosti za sodelovanje pri tej predstavitvi pričajo ad hoc pripravljena poročila, pri katerih si poslušalci brez video pomagal komajda ustvarijo takšno ali drugačno mnenje (Orle).

Z vsakoletnimi srečanji te vrste kaže nedvomno nadaljevati, vendar ob bolj odgovornem sodelovanju in z večjim razumevanjem vseh slovenskih arheologov, hkrati pa tudi s širšim angažiranjem sorodnih strok in javnosti in seveda s plodnejšo diskusijo. Januarska srečanja naj postanejo resnično tribuna samokritičnega prikaza naše celotne dejavnosti na področju arheologije, naj postanejo trenutek predstavitve našega dela in snovanja in trenutek kritičnega soočenja tako v okviru stroke kot s sorodnimi strokami in slovenskim kulturnim vsakdanom, v katerem arheologija neupravičeno vse preveč obrobno le paberkuje.

Peter Kos

Nastavljajući već uhodenu praksu organiziranja godišnjih sastanaka i pratećih arheoloških znanstvenih skupova u pojedinim regijama SR Hrvatske u svrhu analiziranja stanja arheoloških istraživanja i pokušaja riješavanja i aktualiziranja arheoloških problema odnosno regije s željom da se u tim regijama angažiraju arheološka istraživanja i upozori na vrijednost arheološke i druge slične spomeničke gradje, godišnji sastanak Hrvatskog arheološkog društva je 1981. godine organiziran u Vukovaru. Ovakvi su znanstveni skupovi do sada vrlo uspješno održani u Kninu (1969.), Osijeku (1971.), Puli (1973.), Otočcu (1974.), Varaždinu (1975.), Vodicama (1976.), Metkoviću (1977.), Zagrebu (1978, gdje je obilježena i 100-godišnjica osnutka i rada Hrvatskog arheološkog društva), Malom Lošinj (1979.) i Sinju (1980.). Referate i saopćenja s ovih znanstvenih skupova Hrvatsko arheološko društvo objavljuje u svojim posebnim publikacijama, od kojih je do sada tiskano pet (Otočac, Varaždin, Vodicice, Metković i Zagreb), dok dvije (Mali Lošinj i Sinj) uskoro očekuju izlazak iz tiska.

Godišnji sastanak Hrvatskog arheološkog društva i znanstveni skup u 1981. godini održan je u Vukovaru, čime se ovo Društvo uključilo u proslavu 40-godišnjice ustanka i socijalističke revolucije naroda i narodnosti Jugoslavije u ovom kraju i proslavu 750-obljetnice od kad je ovaj grad dobio privilegij slobodnog kraljevskog grada. Skup je organiziran i održan u vremenu od 6. do 9. listopada pod naslovom *Rezultati arheoloških istraživanja u istočnoj Slavoniji i Baranji*. Premda je ovaj vukovarski skup bio već treći pokušaj da se u ovoj regiji aktualiziraju arheološka istraživanja i problemi organizacijske i znanstvene naravi (Osijek 1971. i Varaždin 1975.), i ovaj se put pokazalo da je istočna Slavonija i Baranja arheološki izuzetno bogato područje koje obiluje arheološkim problemima koji još uvijek očekuju potpuniju i sveobuhvatniju valorizaciju.